

De *kunst* van het zwijgen

Het zijn overvolle sportweken. Terwijl alle ogen op de sporters zijn gericht, luisteren kijkers ondertussen naar de commentatoren. Wat zijn de geheimen van een goed verslag?

TEKST: BRAM DE GRAAF, BEELD: ANP, SHUTTERSTOCK

Komt dat schot! Als één sportcommentator zich onsterfelijk heeft gemaakt, is het Hugo Walker (1933-2015) wel. Ruim dertig jaar voorzag hij voor *Studio sport* voetbalwedstrijden van commentaar. Het leverde hem een fanclub op met de passende naam 'Komt dat schot'. Niet iedere sportjournalist is ook een goede commentator, er bestaat geen opleiding voor. Het hebben van een goede stem is een eerste vereiste. "Ik rolde toevallig het vak in nadat ik bij een amateurvoetbalclub reclamespotjes had ingesproken", zegt 'autodidact' Frank Wielaard, die voor de NOS het EK voetbal verslaat. "Iedereen zei: 'Jij hebt zo'n goede stem, ga bij de radio!' Via de lokale omroep kwam ik uiteindelijk in 1998 bij de NOS terecht." Naast een goede stem noemt zijn collega Léon Haan, die de WK atletiek doet, 'emotie' en 'inhoudelijke kennis' als het geheim van goed commentaar. "Maar niet te veel", zegt de voormalige atleet, die in 1999 achter Theo Reitsma de tweede man voor atletiek werd bij *Studio sport*. "Ik heb veel van Reitsma geleerd. Zijn advies: 'Als sportcommentator voeg je iets toe aan het beeld, maar maak jezelf niet belangrijker dan de sport.' Het gaat om de sporter en de actie."

HARDLOPER

Voor de inhoudelijke kennis is het, naast bijvoorbeeld het verzamelen van statistieken en interessante feitjes, een pré als de commentator zelf topsport heeft bedreven, vindt Haan. "Als oud-hardloper weet ik veel van looponderdelen en wat atleten voelen. Maar te veel details kunnen het voor de kijker nodeloos ingewikkeld maken. De laatste jaren vertel ik steeds minder." Wielaard: "Je moet op het juiste moment je mond houden. Het moeilijkste in mijn vak is uitleggen wat er gebeurt zodat iedereen het snapt. Want voetbal is een sport van iedereen." Dat geldt ook bij wielcommentaar, weet oud-renner Karsten Kroon, die voor Eurosport grote wedstrijden verslaat. "Ik heb zestien jaar zelf gereden", zegt hij. "Ik hoef maar een blik op het peloton te werpen om te zien wat er gaat gebeuren. Ik weet alles over windvoordeel en op kop rijden, maar ik moet

er altijd van uitgaan dat er mensen kijken die niets van wielrennen weten." Wielrencommentaar is een vak op zich; uitzendingen duren soms wel zeven uur. "Het is lastig om het dan spannend te houden", zegt Kroon. "Soms is het dodelijk saai en moet ik toch praten. Als ik toevallig lama's in een wei zie, vertel ik maar daarover. Tijdens de Giro hing er eens een spandoek: 'Karsten klep dicht'. Ik kon er wel om lachen." Ook Haan moest leren de spanning vast te houden. "Als ik hardloper Sifan Hassan twee ronden voor het einde zie weglopen, weet ik dat ze de overwinning niet meer uit handen zal geven. Toch moet ik die spanning erin houden. Soms laat ik informatie aan het begin bewust liggen, om dat dan te brengen."

TOUR

"Een dagkoers is prima te doen", vervolgt Kroon. "Maar de Giro en Tour

Frank Wielaard

Karsten Kroon

Léon Haan

duren drie weken. Dat zijn iedere dag lange uitzendingen. Dit jaar hadden we voor het eerst tijdens saai Giro-etapes andere commentatoren in de eerste paar uur. Dat maakte voor ons een gigantisch verschil."

Het vergt veel van sportcommentatoren om scherp te blijven. "Atletiek is een verzamelsport", zegt Haan. "Er vinden op een dag meerdere looponderdelen plaats, die ik allemaal moet verslaan. Ik leef erg mee met races en dat kost veel energie. Het is belangrijk dat ik op het juiste moment de juiste dingen zeg en dat ik van het begin tot het einde

geconcentreerd blijf. Na zo'n toernooi ben ik helemaal gesloopt."

Wielaard heeft daar minder last van, maar een voetbalwedstrijd duurt dan ook beduidend korter. "Sport is mijn hobby en voetbalcommentator zijn voelt zelden als werk. Zelf bij slechte wedstrijden denk ik: wat een geluk dat ik hier mag zitten."

Een fanclub zoals Hugo Walker heeft hij nog niet. "Ik ben ook niet op zoek naar een hoofdrol. Dat ene zinnetje dat iedereen zich herinnert is geen doel voor mij. Laat mij maar gewoon wedstrijden zo goed mogelijk begeleiden."

Sportzomer

Sportliefhebbers zitten goed deze weken. De Tour de France (1 juli - 24 juli) en het EK voetbal (v) (6 juli - 31 juli) zijn in volle gang en de WK atletiek in Oregon (15 juli - 24 juli) beginnen.

Zal er op 14 juli na 33 eindelijk weer een Nederlander zegevieren op Alpe d'Huez?

Prolongeren de Oranje-Leeuwinnen hun EK-titel? En hoe snel zijn de hardloopters in Amerika?

[TOUR DE FRANCE / WK ATLETIEK / EK VOETBAL | DAGELIJKS | NPO 1 EN NPO 3 | NOS]

